

Nr 214.

Av herr **Näsgård**, *angående visst förtydligande av lagen om val till riksdagen.*

I lagen om val till riksdagen, 15 §, stadgas bl. a., att vid förstakammarval må varje valsedel å sedelns vänstra sida upptaga högst två namn utöver det antal riksdagsmän valet avser. Namnen skola uppföras vart för sig i de särskilda rummen och gälla själva riksdagsmannavalet samt, i den mån rummen därvid icke tagas i anspråk, val av efterträdare åt avgången riksdagsman. För efterträdarvalet må dessutom i motsvarande rum å sedelns högra sida uppföras högst två namn för vart och ett av de för själva riksdagsmannavalet upptagna namnen.

Rörande förfaringssättet i fall någon, som blivit vald till riksdagsman, vid valtillfället avsäger sig uppdraget stadgas i 21 § följande.

Vid den nya sammanräkningen tages hänsyn blott till de valsedlar, vilka gällde för den avgångnes namn vid den sammanräkning, då namnet tilldelades plats i ordningen. Varje valsedel gäller såsom hel röst. Med iakttagande av att namn å någon, som blivit genom valet utsedd till riksdagsman, anses såsom obefintligt, skall röstvärdet tillgodoräknas det namn, som står främst av de för den avgångne riksdagsmannen särskilt upptagna efterträdarkamrarnamn, eller, om sådant namn ej finnes, det namn för själva riksdagsmannavalet, som står främst å sedeln, eller, om ej heller sådant namn finnes, det namn, som står främst bland samtliga efterträdarkamrarnamn å sedeln.

Enligt 22 § skall mellan lika röstetal, där så erfordras, skiljas genom lottning.

Har någon annorledes än i 21 § sägs (alltså efter valtillfället) avgått före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, skall Konungens befallningshavande vid offentlig förrättning, som hålles så snart ske kan, verkställa ny röstsammanräkning enligt de i 21 och 22 §§ angivna grunderna.

Vid en i december 1947 förrättad sammanräkning för utseende av efterträdare till en riksdagsman, som av sagt sig sitt ledamotskap av första kammaren, har det visat sig att ovan återgivna bestämmelser tolkats på ett sätt, som knappast kan ha varit avsikten vid bestämmelsernas utformning. Förloppet var följande.

På den spaltade valsedeln hade ett efterträdarkamn uppförts för vart och ett av de för själva riksdagsmannavalet upptagna namnen. Den vid valet till ledamot av första kammaren utsedde A hade efter tre år av sagt sig

sitt mandat och efterträddes då av sin personlige suppleant B. När denne i sin tur efter några år avsade sig mandatet, stod C som närmaste ordinarie namn på listan med D som personlig suppleant. Emellertid hade C under perioden invalts i första kammaren för annat län och förklarade sig i skrivelse till länsstyrelsen före sammanräkningen icke önska ifrågakomma som efterträdare till B. Nu inträffade det oväntade, att länsstyrelsen betraktar C:s namn på valsedeln som obefintligt, och som följd härav togs vid sammanräkningen ingen hänsyn till det på valsedelns högra sida för C uppförda efterträdarnamnet D. Såsom vald förklarades i stället E, vars namn var uppfört på ordinarie plats närmast under C. Den omständigheten att C hade av sagt sig före sammanräkningen medförde alltså, att namnet D helt uteslöts.

Såvida den av ifrågavarande länsstyrelse tillämpade tolkningen är riktig, kan sålunda på grund av vallagens formulering en person, som av den väljande korporationen i behörig ordning utsetts till ersättare, utan vidare elimineras vid val av efterträdare till riksdagsman, som lämnat sitt uppdrag före valperiodens utgång.

I anslutning till det anförda hemställas,

att riksdagen måtte för sin del besluta sådant förtydligande av lagen om val till riksdagen, att den omständigheten att innehavare av ordinarie plats å s. k. spaltad valsedel av sagt sig kandidatur icke skall medföra att för denne uppfört efterträdarnamn uteslutes från placering vid röstsammanräkning för utseende av efterträdare till riksdagsman, som avgått före valperiodens utgång; samt

att vederbörande utskott måtte uppgöra förslag till erforderliga lagtextändringar.

Stockholm den 24 januari 1948.

Bernhard Näsgrård.
